

NOWOŚCI WYDAWNICZE

W POPRZEDNIM NUMERZE MIESIĘCZNIKA CHOCHLIK DUKARSKI PRZEJMIEM WISZYTKIE DATY MICKIEWICZOWSKICH PODROŻY, DLATEGO JESZCZE RAZ PUBLIKUJEMY INFORMACJĘ O TEJ KSIĄŻCE. PRZEPRASZAMY AUTORA I CZYTELNIKÓW ZA POMYLKĘ.

>> **L. Libera, *Mickiewicz i medycyna. Szkice romantyczne*, oprawa broszurowa, s. 246, Zielona Góra 2010, cena: 26,00 zł**

Teksty rozrzucone po czasopismach, książkach konferencyjnych i jubileuszowych - składają się na niniejszy tom. Znajdą się w nim także teksty dotąd niedrukowane. Rozrzut czasowy - lat trzydzieści. Nie usiłowano uzupełnić i dopasować do bieżącego stanu badań. Niech pozostaną świadectwa zmagania autora z romantyczną materią na przestrzeni tych trzech dziesięcioleci.

Dokonano jedynie drobnych zmian, poprawiono tu i ówdzie oczywisty błąd językowy, błąd w druku. Niekiedy są to minimalne retusze stylistyczne.

Na końcu każdego szkicu podano adres bibliograficzny pierwodruku. Brak takiej informacji jest wskazówką, iż tekst jest drukowany tu po raz pierwszy.

[Od autora]

W Szwajcarii był już kilka razy. Najpierw przejazdem z Niemiec do Włoch (jesień 1829), w niecały rok później wędrował z Krasieńskim i Odyńcem pieszo po Alpach (lato 1830), potem znalazł się w Genewie dziwnym nieomal trafem w drodze do powstańczej Polski (maj 1831), wreszcie przyszło mu w Bex, małej miejscowości nad Rodanem, pielęgnować śmiertelnie chorego Garczyńskiego (lato 1833).

Szwajcaria nie podobała się Mickiewiczowi, przyroda i klimat wprawiały go w zły humor. Nadto okoliczności sprawiały, że pobyty w Szwajcarii zbiegały się z okresami wielkich zmartwień i psychicznych depresji. Więc skojarzenia były negatywne. Ale tym razem nie było miejsca na grymasy i humory. Październik 1838 roku. Po raz piąty w swym życiu Mickiewicz wybiera się do Szwajcarii. Tym razem jedzie tam za chlebem. Od kilku lat jest głową rodziny. Odpowiedzialny za materialny byt żony i dzieci (córka Marysia skończyła trzy lata, mały Władzio dopiero co się urodził), po doświadczeniach upokarzającej biedy, bez źródła stałych dochodów, wyrusza w drogę, by ubiegać się o wakujące stanowisko profesora literatury klasycznej w Akademii Lozańskiej.

[...] Najpierw chciał zostać lekarzem. Do społu z Czeczotem złożył podanie w Instytucie Medycznym. Podania obydwu kandydatów odrzucono (nie wiemy dlaczego). Mickiewicz musiał się zadowolić przydzielonym mu miejscem na Wydziale Fizyko-Matematycznym. Ale studia pod okiem braci Śniadeckich nie nęciły go zbyt. Przeniesie się na filologię. Nauki humanistyczne nie były jednak mocną stroną Uniwersytetu Wileńskiego. (Nie odmieni tego stanu rzeczy działalność - krótka - Joachima Lelewela.) Gdy znacznie wyżej stały nauki przyrodnicze - najwyżej medycyna. Wydział Medyko-Chirurgiczny był obsadzony wieloma znakomościami z profesorem Józefem Frankiem na czele. Jego ojciec, profesor medycyny Johann Peter Frank (Austriak) był sławny w całej Europie. Syn poszedł w ślady ojca i stworzył w Wilnie medycynę uniwersytecką i kliniczną na wysokim poziomie, porównywalnym z ośrodkami niemieckimi (Getynga).

[Fragmenty: s. 114, 122]

>> **Studia Epigraficzne, t. 4, red. J. Zdrenka, s. 192 i kolorowa wklejka, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2011, cena: 27,30 zł**

Tradycyjnie kolejny, czwarty, tom „Studiów Epigraficznych” przynosi pokłosie m.in. wystąpień uczestników konferencji epigraficznej*. Obok wygłoszonych referatów w niniejszym numerze znalazły się także artykuły osób, które nie wzięły udziału w odby-

wającej się co dwa lata w Zielonej Górze konferencji.

Lamy obecnego tomu *Studiów* zaszczylił wypróbowany przyjaciel zielonogórskiego przedsięwzięcia, Antoni Barciak z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, który prezentuje temat *Inskrypcje Katowic*. Problematykę inskrypcji katowickich na przykładzie witraży w kościołach katowickich omawia Agata Bryłka, reprezentująca również UŚ.

Jak zwykle nie zawiedli epigraficy poznańscy (UAM Poznań), Edward Skibiński i Paweł Stróżyk, którzy wzbogacili treść niniejszego tomu aż dwoma artykułami, dotyczącymi inskrypcji średniowiecznej chrzcielnicy w katedrze w Gnieźnie i nieznanego fragmentu inskrypcji na tablicy erekcyjnej z kaplicy Bożego Ciała w katedrze w Gnieźnie. Aleksandra Losik-Sidorska poświęciła swój artykuł rozważaniom nad dotychczasową edycją inskrypcji katedry gnieźnieńskiej.

Równie licznie reprezentowany jest Uniwersytet Wrocławski z jego Instytutem Historii Sztuki, w osobach Agnieszki Seidel-Grzebińskiej z wystąpieniem pt. *Epitafium Pana Strumienia - wybrane aspekty symboliki tekstu i obrazu w nowożytnych epitafiach emblematycznych na Śląsku* oraz Magdaleny Poradzisz-Cincio, która na wybranych przykładach zaprezentowała nowożytnie zabytki sztuki sepulkralnej dawnego księstwa krośnieńskiego.

Swego rodzaju debiut środowiska lubelskiego zawdzięczamy Pawłowi Madejskiemu (UMCS Lublin), który omawia obyczaj epigraficzny w XIX-wiecznych inskrypcjach nagrobnych Radomia.

Także w tym tomie najliczniej reprezentowane jest środowisko historyków i epigrafików z Zielonej Góry, poczynając od debiutanta Eligiusza Podolana z Biblioteki Neofilologicznej Uniwersytetu Zielonogórskiego, który przedstawił uwagi o małej kaplicy karmelitów trzewickowych na zamku koźuchowskim. Obok niego prezentują się wytrawni badacze Pracowni Epigraficznej: Adam Górski z tematem *Lapidarium przy kościele pw. św. Krzyża w Lesznie*, Paweł Karp, który przedstawił płyty nagrobne Hansa Friedricha von Haugwitz w kościele pw. św. Wawrzyńca w Bogaczowie i Marceli Tureczek, który omówił akta urzędów powojennych jako materiał pomocniczy w badaniach epigraficznych oraz dokumentacji utraconych dóbr kultury.

Po raz drugi wyniki swoich badań prezentuje Ośrodek Badań Genealogiczno-Heraldycznych i Regionalnych „HISTORIAE” w Ochli, reprezentowany przez Pawła Towpika.

Najmłodsze grono zielonogórskiego środowiska reprezentują: Paweł Liefhebber z artykułem *Pismo jako istotny element badawczy na użytek różnych dziedzin nauki* i Barbara Ławnikowska z przyczynkiem do dziejów ludwisarstwa na Dolnym Śląsku. Krzysztof Kostka zajmuje się cmentarzami wojennymi Armii Radzieckiej w powiecie bolesławieckim.

Tom kończy komunikat Joachima Zdrenki o odnalezionej w kościele klasztornej w Gościkowie-Paradyżu inskrypcji z XV w.

Tradycyjnie zapraszam wszystkich zainteresowanych do wzięcia udziału w kolejnej konferencji i do publikowania wyników badań i innych przyczynków na łamach następnych tomów „Studiów Epigraficznych”.

Joachim Zdrenka

* V Ogólnopolska Konferencja Epigraficzna odbyła się w październiku 2008 r. w Zielonej Górze.

[Wstęp]

➤ **Wokół roku 1918 w Europie Środkowej**, red. T. Nodzyński, s. 96, A5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 23,10 zł

Jesienią 2008 r. minęła 90. rocznica odzyskania (bądź zbudowania jej od nowa) niepodległości przez wiele krajów Środkowej Europy, w tym Polskę i Czechosłowację. Z tej okazji Instytut

Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego wraz z Oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego zaproponował kilku historykom miejscowej uczelni oraz Uniwersytetu Karola w Pradze udział w publikacji poświęconej tej rocznicy. Na apel odpowiedzieli autorzy niniejszego zbioru. Skupili się przede wszystkim na różnych aspektach genezy II Rzeczypospolitej: roli inteligencji polskiej w tym procesie (sięgając do 2. poł. XIX w.), znaczeniu tzw. sejmku dzielnicowego Polaków w Niemczech w grudniu 1918 r., kwestii polskiej w polityce Austro-Węgier u schyłku I wojny światowej, wreszcie międzynarodowych uwarunkowaniach rozpadu cesarstwo-królewskiej monarchii. Problemom pogranicza polsko-słowacko-ukraińskiego jest z kolei poświęcone studium tzw. karpatorusinizmu w okresie II Rzeczypospolitej. Tak więc trzy pierwsze teksty traktują o wewnątrzpolskich uwarunkowaniach odbudowy państwa polskiego po rozbiorach, trzy następne zaś dotyczą zewnętrznym uwarunkowań powstania i funkcjonowania II Rzeczypospolitej - dokładniej - jej południowego otoczenia, związanego z dziedzictwem Austro-Węgier i powstałą na ich gruzach Czechosłowacją.

[Słowo wstępne]

➤ **Elity województwa Lubuskiego. Mity i prawdy**, red. B. Burda, s. 94, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 16,00 zł

Słowo „elity” należy dziś do słów modnych. Coraz częściej mówi się i pisze w Polsce o elitach. Prowadzi się badania, organizuje konferencje i debaty, wydaje książki o współczesnych elitach. Także w województwie Lubuskim.

Już w 2004 roku odbyła się pierwsza konferencja organizowana przez Stowarzyszenie „Pokolenia Lubuszan” wspólnie z Instytutem Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego pod tytułem: *Wpływ elit na rozwój społeczno-gospodarczy i polityczny województwa lubuskiego*. Pokłosiem ciekawej i ożywionej dyskusji na konferencji stała się publikacja książkowa pod tym samym tytułem w 2004 roku.

Przeprowadzone ostatnio przez Zakład Systemów Politycznych Instytutu Politologii UZ, a głównie przez dr Agnieszkę Opalińską i Adama Agackiego badania na temat elit politycznych województwa lubuskiego wykazały jednak bardzo słabą znajomość przez Lubuszan lokalnych elit. Warto dodać, że takie samo stwierdzenie było jednym z naczelnym wniosków pierwszego badania przeprowadzonego przed sześciu laty. Wydaje się, że problem ten dotyczy nie tylko elit politycznych województwa, ale dotyczy także elit w obrębie rozmaitych profesji, środowisk i korporacji całego regionu lubuskiego.

Dostrzegając ten problem Stowarzyszenie „Pokolenia Lubuszan” zorganizowało konferencję zatytułowaną: *Elity województwa lubuskiego. Mity i prawdy*.

Uważam, że debata, która odbyła się 28 września 2010 roku na Uniwersytecie Zielonogórskim podczas wspomnianej konfe-

rencji z udziałem parlamentarzystów, samorządowców, pracowników nauki, kultury, biznesu i mediów z województwa lubuskiego, pozwoliła choć częściowo odpowiedzieć na wiele istotnych pytań, między innymi: Jaka jest dziś kondycja lubuskiej elity politycznej, gospodarczej, naukowej i kulturalnej? Czy istnieje problem wyobcowania obywatelskiego, oderwania się przedstawicieli lubuskiej elity od społecznych realiów? Czy elity czują się odpowiedzialne za coś więcej niż utrzymanie własnego statusu, czy kierują się jakimś systemem wartości przekraczającym horyzont egoizmu osobistego i grupowego? Czy istnieje mechanizm kreowania, umożliwiający poznanie elit przez szeroki krąg mieszkańców regionu?

[Wstęp]

➤ **Wybrane problemy teorii i praktyki pedagogicznej II Rzeczypospolitej**, red. E. Bartkowiak, E. Kahl, s. 214, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 26,25 zł

Historia wychowania jest subdyscypliną pedagogiczną o wyjątkowym znaczeniu. Odkrywa i wprowadza w doniosłe dla teraźniejszości zagadnienia dziejów ludzkości - kształcenie, wychowanie i opiekę. Każde bowiem zjawisko oświatowe (w tych wymienionych obszarach) ma swoją genezę, tradycję, historię, naznaczone szeroko rozumianym kontekstem społeczno-politycznym i kulturowym.

Podążanie śladami przodków w poszukiwaniu dowodów edukacyjnej przeszłości wznieca ogień pamięci, a zarazem wywołuje krytycyzm wobec istniejących źródeł informacji o minionych zdaniach oświatowych oraz istniejących w piśmiennictwie historycznym i pedagogicznym standardowych interpretacji. Obcowanie z przeszłością skłania do refleksji, do odczytywania na nowo sensów i znaczeń różnych faktów. Rozwijająca się w ten sposób świadomość historyczna scala czas miniony i obecny, kształtuje naszą tożsamość, uświadamia, kim człowiek był, kim jest i kim się staje.

Niniejsza publikacja poświęcona jest wybranym zagadnieniom oświatowym II Rzeczypospolitej. Po ponad stu latach zaborów był to czas kształtowania się i wyjątkowo intensywnego rozwoju doktryn pedagogicznych, badań nad problemami kształcenia i wychowania, reform społeczno-oświatowych oraz szeroko zakrojonych prac w zakresie edukacji i opieki. Myśl pedagogiczna i działalność oświatowa wniosły trwałe wartości do rozwoju teorii i praktyki w późniejszych latach. Wiele idei, postulatów i koncepcji, wpisanych w dorobek okresu międzywojennego, stało się inspiracją dla współczesności. Nawiązują do nich bądź czynią źródło odniesień współcześni historycy i przedstawiciele różnych dyscyplin społecznych i pedagogicznych.

[Fragment Wstępu]

➤ **Muzyka - edukacja - terapia. Przekraczanie barier**, red. J. Fyk, A. Łuczak, s. 190, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 30,45 zł

Książka *Muzyka, edukacja, terapia. Przekraczanie barier* składa się z trzech zasadniczych części, opatrzonych tytułami nawiązującymi do treści zaprezentowanych w niej czterestu

prac. Są one pokłosiem konferencji Muzyka, Edukacja, Terapia, zorganizowanej przez Zakład Dydaktyki Muzyki Instytutu Kultury i Sztuki Muzycznej Uniwersytetu Zielonogórskiego, która odbyła się 13-14 października 2006 roku. Zawarte w niej prace ukazują zarówno kulturowy i edukacyjny potencjał muzyki, jak i kulturowe przesłanki i perspektywy oddziaływania typu kulturoterapeutycznego. Mając na uwadze powyższe uwarunkowania, muzyka traktowana jest nie tylko jako sztuka, ale ma także charakter utylitarny - ten nurt badań zyskuje coraz szersze grono zwolenników. Dzieje się to głównie za sprawą arteterapii i muzykoterapii. Wspierane badaniami i odkryciami z dziedziny psychologii czy neurofizjologii umożliwiają przekraczanie barier w pedagogice ogólnej, muzycznej i specjalnej oraz w metodach przyspieszonego uczenia.

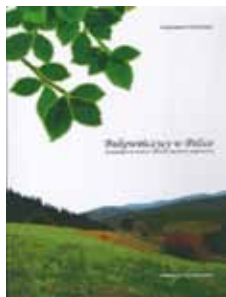
[Fragment przedmowy]

» **B. Baszczak, Narracja i tożsamość. Paula Ricoeura hermeneutyka antropologiczna, s. 172, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 21,00 zł**

Paul Ricoeur był bez wątpienia jedną z najważniejszych postaci światowej humanistyki przełomu wieków. W swojej twórczości łączył tradycyjną i współczesną myśl filozoficzną. Był myślicielem, który zadał sobie trud dialogu z wieloma ważnymi kierunkami filozoficznymi XX w., m.in. z fenomenologią, hermeneutyką, strukturalizmem czy psychoanalizą. Nieobca mu też była tradycja filozofii anglosaskiej. Owocem tych długich i cierpliwych „rozmów” był twórczy eklektyzm, wymykający się jednoznacznym klasyfikacjom. Ale twórczość Ricoeura to nie oderwane od siebie tematy, lecz określona droga rozwoju, gdyż filozof jak mało kto miał zdolność syntetyzowania pozornie odległych od siebie filozoficznych wątków.

[Fragment Wstępu]

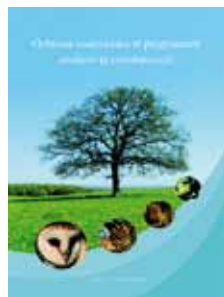
» **M. Pokrzyńska, Bukowińczycy w Polsce. Socjologiczne studium rozwoju wspólnoty regionalnej, s. 218, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 30,45 zł**

Obszarem problemowym niniejszego opracowania są procesy zachodzące w obrębie zbiorowości bukowińskiej w Polsce. Migranci z Bukowiny - regionu położonego na pograniczu ukraińsko-rumuńskim - stanowili jedną z kategorii osadniczych, jakie zasiedliły tereny Polski zachodniej po II wojnie światowej. W centrum podejmowanych w pracy problemów leży kwestia podmiotowych przekształceń postmigracyjnej zbiorowości bukowińskiej w kierunku grupy regionalnej o charakterze wspólnotowym oraz udziału tradycji w tych procesach. Główne pytanie brzmi: „Jak tradycja - jako forma kontynuacji i zachowywania dorobku kulturowego - pojawia się w procesach przekształceń strukturalnych zbiorowości bukowińskiej w Polsce?”

Opracowanie stanowi próbę zastosowania w analizie empirycznej propozycji syntezy teorii podmiotowości i socjologii historycznej dokonanej przez Piotra Sztompkę (2005). Teoria „stawania się społeczeństwa” P. Sztompki uzupełniona jest przez wnioski Ireny Machaj (1994) dotyczące podmiotowości społecznej (podmiotowość adaptacyjna i kreacyjna) oraz tożsamości społecznej jednostki (problem przynależności i podobieństwa). W pracy wykorzystane są również dokonania antropologii kulturowej (np. ideacyjna koncepcja kultury).

Zbiorowość bukowińska przedstawiona jest na szerszym tle, ukazuje osobliwość kształtowania się życia społeczno-kulturowego w Polsce zachodniej. Celem pracy nie jest jednak socjograficzne przedstawienie jednego ze środowisk postmigracyjnych występujących w Polsce zachodniej oraz ogląd i opis elementów dziedzictwa kulturowego funkcjonującego w mniej lub bardziej zmienionej postaci do chwili obecnej w życiu grupy. W pracy chodzi przede wszystkim o zdiagnozowanie sposobu, w jaki tradycja jest świadomie wykorzystywana w procesach kształtowania porządku społecznego - kreowania całości społecznych wyrażających tożsamości jednostek. Tym samym opracowanie ma charakter monografii i problemowej, z której wnioski mogą być istotne dla analizy innych wspólnot społeczno-kulturowych w Polsce. Pytanie określające główny wątek problemowy pracy nie dotyczy zatem tylko Bukowińczyków, lecz stanowi jedną z istotnych kwestii zachowywania ciągłości i tożsamości kulturowej w warunkach zmiany społecznej.

[Fragment Wstępu]

» **Ochrona środowiska w programach studiów przyrodniczych, red. B. Gabryś, G. Gabryś, s. 142, B5, oprawa broszurowa, Zielona Góra 2010, cena: 27,30 zł**

Spis treści:

Anna Kalinowska, *Rola studiów ochrony środowiska w upowszechnianiu międzynarodowych inicjatyw edukacyjnych ONZ;*

Natalia Demeshkant, Elżbieta Lonc,

Porównanie standardów kształcenia ekologicznego na wybranych kierunkach przyrodniczych w Polsce i na Ukrainie;

Alicja Walosik, Wioletta Skrzypek, *Świadomość środowiskowa studentów a media w edukacji dla zrównoważonego rozwoju;*

Edyta Sierka, Maciej Cybulski, *Jakość kształcenia z zakresu zarządzania środowiskowego - ocena metodą auditu;*

Elżbieta Roland, *Zajęcia terenowe w kształceniu studentów ochrony środowiska;*

Jarosław Gabała, *Praktyki zawodowe na kierunku ochrona środowiska na przykładzie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie;*

Czesława Rosik-Dulewska, Tomasz Ciesielczuk, Urszula Karwaczyńska, Agnieszka Brozonowicz, *Działalność studenckich kół naukowych przy kierunku ochrona środowiska na Uniwersytecie Opolskim;*

Aleksandra Pelechata, Andrzej Pukacz, Jerzy Siepak, *Ewaluacja programu studiów ochrony środowiska w Collegium Polonicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Słubicach w ostatnich dziesięciu latach;*

Andrzej Pukacz, Aleksandra Pelechata, Jerzy Siepak, *Nowy program studiów licencjackich ochrona środowiska, specjalność zarządzanie środowiskiem w Collegium Polonicum Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Słubicach;*

Lucyna Cichy, *Wybrane aspekty kształcenia inżynierów na kierunku ochrona środowiska w Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka w Katowicach;*

Marcin Kuśmierz, Adam Lesiuk, Bogusław Chmiel, Bożena Czech, Sylwia Pasieczna-Patkowska, *Problematyka nowoczesnych technologii chemicznych w pracach licencjackich i magisterskich studentów ochrony środowiska Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie;*

Katarzyna Potyrała, Karolina Rysak, Beata Jancarz-Lanczkowska, *Rola technologii informacyjnej w kształceniu studentów kierunku ochrona środowiska;*

Tomasz Królikowski, Artur Wandycz, *E-learning na uczelniach wyższych - praktyka czy fikcja;*

Artur Wandycz, Tomasz Królikowski, Jacek Leluk, *Pierwsza faza wdrażania systemu kształcenia zdalnego na Wydziale Nauk Biologicznych Uniwersytetu Zielonogórskiego - metodyka kształcenia na odległość.*

zebrała Ewa Popiłka
Oficyna Wydawnicza